

Riktlinjer för handläggning av skrotbilar

Dokumenttyp Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinjer för handläggning av skrotbilar	Fastställd/upprättad 2021-10-19	Beslutsinstans Miljö-, bygg- och räddningsnämnden	Giltighetstid Tillsvidare
Dokumentansvarig Miljö-, bygg- och räddningsnämnden	Version 1.0	Senast reviderad	Dokumentinformation Dnr	Detta dokument gäller för Politik och förvaltning

Innehåll

Inledning	1
Vad är en skrotbil?	1
Fordonen utgör en olägenhet för miljön och människors hälsa	1
Nämndens arbete	2
Kostnader	2
Tidsspann och rekommendationer	2

Inledning

Samtidigt som trafikverket visar att det finns fler nyregistrerade bilar på vägarna hävdar de också att allt färre bilar skrotas i förhållande till antalet nyregistrerade. Naturvårdsverket menar att det finns en stor risk för att antalet övergivna, uttjänta bilar kommer att öka över tiden, vilket förväntas medföra ökade kostnader för kommun och stat samt ökad risk för att det uppstår olägenhet mot människors hälsa och miljön.

Eftersom Arjeplogs kommun inte har kommunal parkeringsövervakning har vi i nuläget endast befogenhet att flytta fordon som är felparkerade och förhindrar snöröjning eller renhållning, har stått felparkerad i minst tre dagar eller klassas som fordonsvrak.

Vad är en skrotbil?

I lagtexten som miljö- och hälsoskyddsinspektörer hanterar för handläggning av skrotbilsärenden finns egentligen inget som heter skrotbil. Dessa fordon går istället under begreppen fordonsvrak eller uttjänta bilar. Ett fordonsvrak berörs i lagtexterna lag (1982:129) och förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall (LFF och FFF), samtidigt som uttjänta bilar går under miljöbalkens 15 kapitel och avfallsförordningen (2020:614). Det föreligger även en skillnad i definitionerna: ett fordonsvrak är ett ”fordon som med hänsyn till sitt skick, den tid under vilken det har stått på samma plats eller andra omständigheter måste anses övergivet och som uppenbarligen har ringa eller inget värde” (1 § 3 p. LFF). En uttjänt bil definieras däremot som ”en personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3500 kilogram och som är avfall” (15 kap. 8 § 2 st. miljöbalken).

Enligt definitionerna presenterade ovan framgår det att ett fordonsvrak måste vara (1) i dåligt skick, (2) övergiven och (3) ha ringa eller inget värde. Däremot måste en uttjänt bil vara avfall, vilket i 15 kap. 1 § 1 st. miljöbalken är ”föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med”. Att den klassas som avfall innebär också att ingen får lämna en uttjänt bil på mark som ”allmänheten har tillträde till eller insyn till” (15 kap. 26 § miljöbalken).

Fordonen utgör en olägenhet för miljön och människors hälsa

Ett uttjänt fordon som fortfarande innehar vissa komponenter såsom vätskor, oljefilter och krockkuddar, klassas i avfallsförordningen (2020:614) som ett farligt avfall i punkt 16 01 04*.

Det på grund av dess petrokemiska och andra kemiska produkter som vid okontrollerad spridning påverkar den fysiska miljön negativt. Har det uttjänta fordonet inga komponenter kvar som enskilt klassas som farligt avfall, anses det uttjänta fordonet endast vara avfall enligt avfallsförordningen (2020:614) punkt 16 01.

Fordonsvrak eller uttjänta bilar utgör inte bara en fara för miljön utan också en fara för människor och djur. Exempelvis kan det förekomma glaskross runt fordonet som människor och djur riskerar att skära sig på.

Nämndens arbete

Arjeplogs miljö-, bygg och räddningsnämnd har som förhoppning att kunna hålla Arjeplogs kommun så långt det är tekniskt, miljömässigt och ekonomiskt rimligt, fri från fordonsvrak och uttjänta fordon som utgör en olägenhet och/eller som kan orsaka skada för miljö och människors och djurs hälsa.

Kostnader

I 7 § 1 st. LFF och 13 § FFF beskrivs det att kommunen har rätt att fakturera fordonsägaren för bland annat flytt, förvaring och skrotning av ägarens fordon. Det förutsätter dock att fordonsägaren hittas. Återfinns inte ägaren kommer kommunen att behöva stå för kostnaderna. Naturvårdsverket menar att det inte finns en betalningsvillighet bland dessa fordonsägare, samt att vissa fordon helt kan sakna ägare. Därför är det viktigt att faktureringen drivs in och att betalningsanmärkningar skickas ut vid behov. Gällande kommunernas kostnader har naturvårdsverket upprättat en fond där kommuner kan ansöka om bidrag för omhändertagning av fordonsvrak. Första planerade ansökningstillfället är november 2021.

Tidsspann och rekommendationer

Rörande tidsmängden för när fordon ska och får flyttas finns det två olika scenarion. Det första scenariot är att fordonet kan kategoriseras som fordonsvrak och är belägen på allmän mark. Ifall det föreligger en akut fara har miljö- och hälsoskyddsinspektörerna rätt enligt 4 § 1 st. FFF att omedelbart verkställa beslutet om flytt och skrotning av fordonsvrak. Däremot bör det föredras att fordonsägaren själv omhändertar fordonet så att kommunen inte ska behöva stå för kostnaden.

Ifall fordonet har en känd ägare rekommenderas det att ägaren ska ha minst sex veckor på sig innan flytten genomförs. Då kommer ägaren ha fått sin bil lappad med en röd lapp, fått muntlig och skriftlig kommunikering (två veckor), ett beslut hemskickat (två veckor) och ytterligare två veckor för att flytta fordonet. Ifall fordonsvraket har en okänd ägare kommer fordonets äganderätt omedelbart tillfalla kommunen när fordonet flyttats i enlighet med 6 § 2 st. LFF. Se tabell 1 för förenkling.

Det andra scenariot är att det står ett fordonsvrak eller en uttjänt bil på någon annans mark, alltså att markägaren och fordonsägaren inte är samma person. I det här fallet är det markägarens skyldighet att själv söka upp fordonsägaren. Kan markägaren underrätta fordonsägaren får fordonet flyttas efter en vecka (2 § 3 st. LFF). Kan markägaren inte underrätta fordonsägaren får fordonet flyttas efter en månad (2 § 3 st. LFF). Ifall det föreligger en akut fara har miljö- och hälsoskyddsinspektörerna rätt enligt 4 § 1 st. FFF att omedelbart verkställa beslutet om flytt och för fordonsvrak senare skrotning. För handläggning av sådana ärenden rekommenderas det därför att beslut om fordonsflytt upprättas så snart markägaren har eller inte har kommit i kontakt med fordonsägaren. Eftersom beslutet skickas som rekommenderat brev med mottagarbevis bör beslutet verkställas när tiden för rekommendationsbrevet har utgått (två veckor). Den summerade tiden blir då en vecka eller fyra veckor (tillåtna tiden för flytt) adderat med två veckor (för att brevet ska mottas). För fordon som inte är fordonsvrak och med okänd ägare, där beslutet inte har kunnat delges, ska en kungörelse upprättas efter flytten. 3 månader efter kungörelse när fordonet har varit i förvaring (på uppställningsplats) tillfaller fordonets äganderätt till kommunen. Flytt av okänd ägare går inte att genomföra eftersom kungörelse kräver uppställningsplats, något som Arjeplogs kommun saknar. Ifall det är ett fordonsvrak som har en okänd ägare kommer fordonets äganderätt omedelbart tillfalla kommunen när fordonet flyttats i enlighet med 6 § 2 st. LFF. Se tabell 1 för förenkling.

Tabell 1: Visar tiden som ska gå mellan att ett ärende börjar handläggas och beslut om flytt av fordon verkställs. För allmän mark är tiderna adderade och visar två veckor efter lappning och kommunikering, två veckor för mottagande av beslut och två veckor för möjlig flytt. För flytt från privat mark med känd ägare ska fordonet flyttas efter den anvisade tiden adderat med två veckor för mottagande av beslut.

Typ av mark / Ägarförhållanden	Allmän mark	Privat mark
Känd ägare	Fordonsvrak: 6 veckor Akut fara: Omedelbart	Ägaren kan underrättas: 3 veckor Ägaren kan inte underrättas: 6 veckor Akut fara: Omedelbart
Okänd ägare	Fordonsvrak: Snarast möjligt Akut fara: Omedelbart	Uttjänt fordon: Saknar uppställningsplats och kungörelse kan inte genomföras. Fordonsvrak: Snarast möjligt Akut fara: Omedelbart

Det finns ingen lagtext som justerar hur många uttjänta fordon en markägare får ha på sin tomt. Dock ska markägaren i enlighet med 8 kap. 15 § 1 st. plan- och bygglagen hålla sin tomt i vårdat skick och får inte skräpa ned där allmänheten har insyn (15 kap. 26 § miljöbalken). För att reducera risken för olägenhet mot människors hälsa och miljö ska fastighetsägaren också vidta försiktighetsåtgärder i linje med 2 kap. 2 § miljöbalken. I det här fallet kan det exempelvis gälla uppställning på icke-genomsläpplig mark, demontera delar som klassas som farligt avfall och förvara fordonen i ett tält eller en byggnad för att ärendet inte ska bli ett nedskräpningsärende. Som rekommendation bör ärendet läggas ner när ärendet gäller en tomt som innehåller fyra eller mindre antal uttjänta fordon som är prydligt uppställda, där fordonen inte klassas som farligt avfall.